

Forlænget weekend i Karlskronas skærgård

af Hans Ketil - Nexø Kajakklub

Egentlig havde vi droppet Sverige i år til fordel for en tur til Tyrkiet senere på året. Men da konsekvensen for alvor gik op for os, måtte vi erkende, at vi ikke kunne leve en hel sommer uden Sverige. Derfor måtte vi på en forlænget weekend på 4 dage. Anne og Birthe meldte senere fra på grund af familiebesøg. Til gengæld tog Anne-Mette med, så vi endte med at blive os 4: Anne-Mette, Kim, Lotte og Hans.

Oprindeligt var vores plan at besøge Utklippan, en lille ensomt beliggende ø på størrelse med Christiansø ca. 8 km. syd for Karlskronas skærgård. Øen er et lille nøgent klippeskær med en lystbådehavn, 3 bygninger, som rummer et vandrerhjem, samt et fyrtårn med webcam, så man kan følge den aktuelle situation hjemmefra, se: <http://www.sm7ucz.se/bild.jpg>. I dagene op til turen var vejruddisigten så dårlig, at vi var tæt på helt at aflyse turen: godt nok mulighed for lidt sol, men masser af regn og tiltagende vind fra 8 til 13 sekundmeter fra syd drejende mod sydvest. Efter moden overvejelse enedes vi om at udsætte Utklippan til en anden god gang, hvor vejret ville være mere hensigtsmæssigt, og i stedet lægge en rundtur efter vejret i den mere beskyttede skærgård lige ud for Karlskrona: Først et ben mod vest i moderat vind, hvor vi kunne vælge at gå på læ- eller vindsiden af øerne der, så et ben nordpå med den tiltagende vind i ryggen. Når vinden så tog rigtigt fat ville vi ligge helt i læ i byens beskyttede kanaler og omgivende stræder og således kunne returnere til udgangspunktet.

Fredag d. 18. juli: Første ben vestpå

Vi mødes i opmarchbåsen på Rønne havn, hvor Villum helt naturstridigt afgang til normal tid kl. 06.45. Til gengæld ankommer vi med forsinkelse til Ystad, da færgen sejler for nedsat kraft pga. fremmedlegemer i maskinen – denne gang er det vist et lille stykke tov, der driller og forårsager kaos midt i turistsæsonen. Efter lidt indkøb i Willy's følger vi Sveriges kyst ca. 200 km. mod øst til lidt forbi Karlskrona og drejer så mod syd over broen til Senoren. Vi tanker vand fra handicaptoliet ved øens turist- og velkomstcenter og kører videre til øens sydkyst, hvor vi finder en lille privat bådehavn i Sandvik, som vil være et godt udgangspunkt. Vi lægger grejet af bilerne og bruger den næste lille times tid til at spise frokost, fordele den fælles mad imellem os, klæde om og laste kajakkerne til bristepunktet. Jo, der er stadig godt udsyn frem over købmandsbutikken på fordækket.

Kl. 14 støder vi fra land og begiver os vestover under en overskyet himmel, så vi tager for en sikkerheds skyld rojakkerne på. I en blid medvind går vi nord om Västres Skällö. Snart møder vi et lille arrangement, som kun svenskerne kan lave det: en lille flydeponon med trappe op, 2 bænke og en udspringsvippe. På et tidspunkt tager jeg en slurk vand fra drikkedunken men må spytte det ud igen – det viser sig at være brakvand. Så blev vi så meget klogere: Man skal altid smage på vandet, inden man tanker op. Vi går derfor ind i Bredavik, hvor vi får lov at tanke vand på en tankstation. Vi skifter vandet i alle flasker ud, og således opmuntret og klogere følger vi Sturkö's nordkyst, indtil vi kommer til broen, som forbinder Sturkö med Tjurkö. Her krydser vi Djupasund og går ned til Tjurkö's sydlige punkt, hvor vi går op i bunden af en dyb vig for at finde en plads for natten. På vigens vestre bred står et kæmpestort gult advarselsskilt, som angiver, at det er militært øvelsesområde.

Det er ikke forbudt at gå i land, men blot forbundet med livsfare pga. henliggende ammunition. Da vi er notoriske kyllinger, hvad angår krudt og kugler, vælger vi den østre bred og håber, den er ryddet for miner. Det inderste af vigen er omkranset af siv og derfor vanskeligt tilgængeligt. Der er dog en lille bro, som stikker frem mellem sivene med et antal joller, og Kim og jeg går ind for at undersøge mulighederne, men terrænet her er meget ujævnt med klipper og sten. Imens undersøger Lotte og Anne-Mette et sted lidt længere ude, hvor man kan gå i land på en stor klippe imellem sivene. Hvis man balancerer et lille stykke på nogle store sten med lidt sumpet jord imellem, forcerer et pigtrådshegn via en lille trappe, så kommer man ind til et tørt område, hvor vi lige kan få plads til 3 telte mellem klipperne. Vi bliver enige om, at det skal være her. Kajakerne bliver trukket på land og lejren er rejst på kort tid. I løbet af dagen er det klaret op og er blevet dejligt varmt. I går aftes sad man derhjemme i sin stue, og nu sidder man her, langt ude i naturen efter en dejlig dag på vandet. Lotte går ombord i gryderne, og snart kan vi sætte tænderne i Anne-Mettes hjemmelavede lammefrikadeller, serveret med kartoffelmos og minestrone-suppe-sovs samt grønt tilbehør af spidskål, gulerødder og løg. Mætte og tilfredse går vi til køjs. Selvom vi kun har roet små 12 km, har vi været tidligt oppe, så det har været en lang dag. Solen er gået ned, og myggene er kommet frem. Det er fuldmåne, ved vi fra almanakken, men vi ser kun glimt af en orangegul skive mellem skyerne.

Lørdag d. 19. juli: Andet ben nordpå

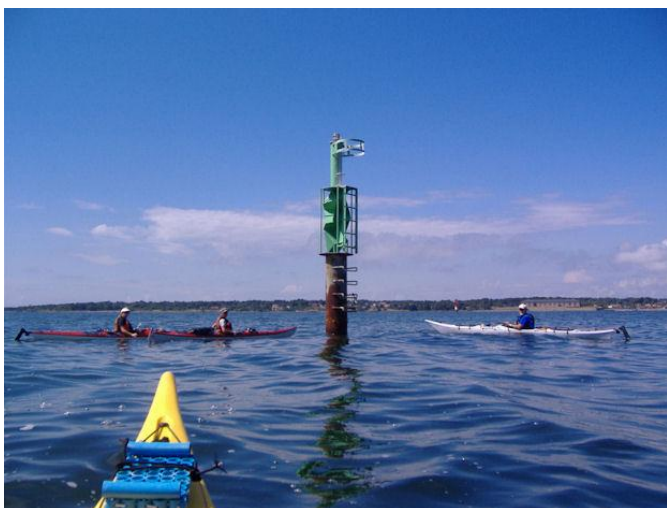
Alle forudsigelser til trods er himlen blå, blå, blå og vinden moderat fra sydvest, så efter morgenmaden går vi på vandet iklædt sommerudrustning: T-shirt, kasket og solcreme. Ud til vigens udmunding i havet og videre mod nordvest, indtil vi kan liste os forsigtigt ind i den smalle og lavvandede rende, som adskiller den lille ø Kungsholmen fra Tjurkø. Det firkantede kastel og de afvisende mure rejser sig truende på den lille ø. Den lille cirkelrunde havn har kun et smalt indløb, som er beskyttet af 10 meter høje mure og forbud mod indsejling for uvedkommende. Der er meget "Fangerne på fortet" over byggeriet. Da Karlskrona blev grundlagt som flådebase i 1680, havde den en naturlig beskyttelse i form af de øer, der ligger uden for byen.

Hans ved indsejlingen til Kungsholmens godt beskyttede og meget specielle havn.

Hele 7 indløb er der til flådebasen, men datidens store orlogsskibe kunne kun passere sundet mellem Tjurkö og Aspö - det sund, som vi nu skal krydse. Her er sundet kun ca. 1300 meter bredt, men eftersom datidens artilleri kun havde en skudvidde på 600-700 meter, så var det nødvendigt at befæste begge sider af sundet. Man opførte derfor Kungsholmen på den lille ø på sundets østside og Drottningsskär mod vest på Aspö. De har begge for længst udspillet deres rolle som krigsbefæstninger, men Kungsholmen er fortsat et vigtigt øvelses- og uddannelsesområde for den

svenske flåde og er således det fort i verden, der uafbrudt har været længst bemandedt, nemlig 320 år.

Vi lægger an til at krydse sejlrenden. I baggrunden bag Kim skimtes kastellet på Drottningsskär

Vi ror ud til den 5-6 m. høje grønmalede mast, som afmærker sejlrendens østside og krydser over til den rødmalede søstermodel på sejlrendens vestside og videre ind til kastellet ved Drottningsskär for at følge Aspös kyst til Häjenabben, den midterste af 3 spidser på øens nordside. Her lægger vi ind på en flad klippe og spiser frokost. Efter pausen går vi direkte nordpå mod fastlandet og krydser mellem de mange små øer og holme, bl.a. Kurholmen og Godnatt(!). For balancens skyld ligger der stik syd herfor et lille skær ved navn Godmorgon. Vi passerer det lille usle skær ved navn Danmark. Vores mål er en lille teltplads, Korpanabben, på fastlandet. Der har vi været før og har gode minder om en smuk plads i læ for vestenvinden, men i

dag er det blæst op fra syd-sydvest, og pladsen er forblæst og virker ugemytlig. Vi går derfor en kilometers penge tilbage og lægger ind på en lille træbevokset magisk ø, hvor aftensolen gløder lokkende på de rødlige klipper. Her er lækre anløbsforhold på græs, en varm klippe at samles på og blød, tør nåletræsbund til teltene, med andre ord: svensk, når det er bedst. Efter små 19 km. trækker vi på land.

”Puf!” siger det, da vi åbner lugerne. Overtrykket i pakrummene får atter kajakkerne til at eksplodere, og området flyder med udstyr. Et af kajaksportens paradokser er kajakroerens hang til at være autentisk. Kort fortalt går det ud på at ro og campere så miljørigtigt, at man kan kvalificere sig til fredning gennem FN’s charter om truede folkeslag. Autenciteten kan gradbøjes fuldstændig frit efter personlighed og temperament - og det bliver den så. For hvordan hænger det sammen med alt det high-tech, vi er omgivet af på turen? Tørkost i metaldåser og plastposer, vand i plasticdunke, soveposer med fiberfyld, kunststofbeklædning, gasapparat, GPS med satellitnavigation, mobiltelefoner og små solopladere? Jeg har endnu ikke mødt nogen, der roede i kamikker og skindtøj, men har da mødt folk, der ser ned på ror, telte og søkort. Næ, der skal kantes, soves i bivouak og ros efter intuition. Der skal bruges grønlanderpagajer af de fineste og mest eksotiske træsorter, som med garanti aldrig ville drive i land noget steds på verdens største ø. Konklusionen må være, at hver roer bliver salig i sit udstyr, og det er vi da så også. Hovedsagen må vel trods alt være, at vi tager alt affald med os og efterlader lejrladserne i samme stand, som vi selv vil blive glade for at finde dem.

Vi får hurtigt styr på sagerne, og snart ligner lejren en struktureret spejderlejr med orden i tingene, og gryderne kommer i kog. Dagens ret er tun med ris, pesto og squash. Efter maden kommer der et par dryp fra en lille sort sky, som havde holdt sig hele dagen, men nu ikke kunne klare den længere. Dens store søskende og forældre har heldigvis bemærket, at Anne-Mette har lagt an til bål, så de bider hensynsfuldt tænderne sammen og giver os endnu en hyggestund med rødvin og guf foran de dansende flammer. Til sidst må den øvrige familien Sky dog også bukke under for naturens krav og lette ben. Vi pakker sammen og kryber i

Anne-Mette sender signal til vejrguderne

teltene, og knap har vi smækket teltdørene i, før det vælter ned. Vejrmedlingen kom til at holde stik, men vi var så heldige, at den megen regn kun kom om natten, og vores rutevalg virkede efter hensigten, hvad vinden angik. Kort før vi går til ro, begynder to fugle at konversere højlydt. De sidder i hver sit træ i hver sin ende af øen og skriger med høje gennemtrængende stemmer, der nærmest lyder som korte heksehyl. De skiftes pænt og må have meget at tale om, for de bliver ved længe efter vi er krøbet til køjs. I løbet af natten er jeg ude i eget ærinde. Fuglenes palaver er forstummet, ikke en vind rør sig, himlen er skyfri og har overladt scenen til milliarder af stjerner. Den blege måne oplyser landskabet som en projektør og kaster skarpe skygger. Jeg lister op til øens top og kigger ud over et fortryllet, spøgelsesagtigt landskab. De blanke vandflader damper, og disen står i fjerdede røgsøjler som svajende elverpiger over det varme vand. Så er det, man bliver ydmyg og sparker mentale dæk.

Søndag d. 20: Tredje ben østpå

I dag står den på bytur. Vi skal følge helt den samme rute gennem Karlskrona som for 3 år siden. Efter de sædvanlige morgenritualer med mad, badning og nedpakning, går vi østpå og tanker vand ved en lille lystbådehavn. Hvis ikke det var for vandet, havde vi været helt uafhængige af det omgivende samfund, men hver anden dag må vi opsøge civilisationen og tanke op. Altså går det østpå, under broerne til Karlskronas indfaldsveje. Byen blev grundlagt af Karl 11. på et tidspunkt, hvor Sverige var en stormagt med interesser langt ind i Østersøen. Blandt ærkefjenderne var Rusland og Danmark. I dag er byen med sine 60.000 indbyggere Blekinges største by. Også denne gang er det en ud af kroppen oplevelse at komme ude fra Guds frie natur og pludselig se sig omgivet af trafikerede veje og en pulserende aktivitet på alle sider for kort efter igen at befinde sig i den stille natur. Man kan godt komme til at tvivle på sine sanser.

Vi krydser over mod Knösö, og jo længere sydpå vi kommer, jo mere kommer vi ud i åben sø, men vi er nødt til at fortsætte langs kysten, indtil vi kan komme i ly igen i renden mellem Knösö og Säljö. Vinden er taget til, og havet har rejst sig temmelig meget. På den næste strækning vil vi være helt eksponerede og få bølgerne direkte på siden af kajakken, hvilket ikke er særlig behageligt, når de hele tiden snapper efter én og truer med at kamme over. I stedet for at følge kysten vælger vi derfor at gå skråt udad mod et lille skær og således krydse op mod vinden og bølgerne. Vi lægger os i flåde i læ af skæret og holder en lille pause, mens eddie-effekten holder os ind mod skæret. Da vi igen er klar, støder vi fra og har nu bølgerne ret i ryggen. Vi skyder god fart, og jeg får et supersurf – det længste jeg har oplevet. Selvom der kun er tale om sekunder, føles det, som om det ingen ende vil tage. I Guder, man bliver høj af sådan en tur! Vi blæser for fuld fart direkte ind i det smalle stræde mellem Knösö og Säljö, hvor der til gengæld er helt læ og fuldstændig fladt vand. Adstadigt ror vi ned gennem det meget smalle stræde med høje stejle klipper til begge sider. Til trods for den knudrede natur har svenskerne en evne til at indpasse sig på smukkeste vis. I alle revner og sprækker er der på den mest selvfølgelige måde klemte smukke beboelser ind i harmoni med naturen, de fleste med bådebro, nogle endog med udspringsvipper og badstuer ned til vandet.

Stævn(e)møde i læ bag skæret

Vi runder Säljös nordspids, stempler ud og går til middagspause på en klippe. Vi bader, spiser frokost og lader os overtale til en lille lur. Det er sommer, det er sol, og det er sør'me også søndag. Måske er det ikke så underligt, hvis man er lidt bims i hovedet, for man sidder der og gnider rytmisk rundt i kilovis af glasfiber, neopren, nylon og andre kunststoffer. Hvis man foretog de samme

fysikforsøg i land, ville man oparbejde så meget statisk elektricitet, at man hele tiden ville gå med strithår og i fare for at få elektrochok. Vores redning er, at vandet hele tiden aflader os.

Vi følger fastlandet og runder Fäljös nordspids og går ind i det store sivområde på øens østside. De næste halvanden kilometer sydpå går gennem en 500 meter bred og 2 meter høj tæt sivbevoksning, hvor kajakken kun lige kan lempes igennem en ganske snæver kanal, som nu og da truer med helt at forsvinde. Ind imellem er der smalle passager til siderne, så vi må prøve os frem for at finde den rigtige vej gennem labyrinten. Til sidst kommer vi ud på den rigtige side og går over til Näckholmen for at slå lejr for natten - endnu en 5-stjernet lejrplads med alle de eftertragtede faciliteter.

Kort efter sidder vi lejrede om køkkenet, som i dag byder på hakkebøffer på dåse og kartoffelmos med brune bønner. Det ligner noget, som vi ikke vil nævne her, men det smager herligt efter 19 km.

Mandag d. 21.: Fjerde ben sydpå

En ny dag smiler os i møde med blå himmel og god, kraftig vind, så det er godt at være i de indre farvande. Vi pakker sammen og tager af sted. I dag skal vi tilbage til start. På alle tidligere ture har vi ved hver eneste lejr haft selskab af en måge, som opmærksomt holdt øje med vore gøremål og gerne gik i madskabet, hvis vi ikke var opmærksomme og tog vore forholdsregler, men ikke i år. Der må dog have været en enkelt udstationeret vagtpost, for da vi denne morgen sætter fra land, proklamerer en måge med høj stemme, at nu forlader de sidste turister øen. Sæsonen er overstået for denne gang og kysten nu igen klar.

Kursen er sydøst, og vi krydser Torstävaviken og Runstensfjärden og går under broen til Senoren. Vi holder ind i sivene for en lille kaffepause. Kim finder en fin fender i sivene og tager den med videre på dækket. Vi krydser over til Senoren, som vi følger rundt om sydspidsen. Vi lægger os ind på Västre Skallö for at spise frokost, bade og sole. Vi mangler nu kun 1½ km, og vi er i god tid, så vi kan ligeså godt nyde opholdet her.

Kameraerne kommer frem. Kim har investeret i et bærehåndtag til sit vandtætte kamera. Det skulle kunne holde kameraet flydende, og nu er der tid til at teste det. Lige meget hvor forsigtigt, vi lægger det ned i vandet, har det stadig en tendens til at synke, godt nok langsomt, men det kunne bestemt godt have været mere overbevisende.

Glade roere undervejs i magsvejr

Hvis man kun skulle bedømme en kajaktur ud fra de hjembragte fotos og ikke vidste bedre, så ville man få det indtryk, at vi roere bruger det meste af tiden på at pakke ud og ind og så spise, altså ren logistik, catering og spedition – fra lejrplads til lejrplads. En væsentlig del af ferien, nemlig tiden på havet, bliver sjældent foreviget – og slet ikke de dramatiske øjeblikke i høj sø – af den simple grund, at fotografen da har nok at gøre og desuden er bange for at tabe eller ødelægge teknikken til søs. Derfor bliver de dramatiske situationer aldrig dokumenteret, men lagres blot på den indre hard-disk, men der er også god plads.

Da det er tid, pakker vi sammen og ror det sidste stykke tilbage til udgangspunktet. Vi går i land og stuver det hele ind i og ovenpå bilerne. Så er det knusetid med tak for en dejlig tur, og så går det atter hjemover efter 62 km på havet og nogle skønne oplevelser rigere.

Nu kunne vi godt fortælle en trøls historie om 6 timers forsinkelse pga. vores håbløse katameranfærge, og at vi ikke var hjemme ved 22 tiden som planlagt, men først ved 5-tiden tirsdag morgen - men det vil vi ikke. Vi brugte noget af tiden i Ystad på at besøge et charmerende traktørsted fra en glemte tid ved strandpromenaden øst for byen. Nej, vi vil hellere besynges allemandsretten og fæstne os ved, hvor heldige vi er ved at bo så tæt på et smukt område, der er skræddersyet til kajakbrug. Vi kan slet ikke forstå, at vi kun har været væk i 4 dage med de mange indtryk, vi har fået af vind, vejr og venskab. Vi kan kun anbefale området til andre som et velegnet feriemål set med kajakøjne. Det er nemt, hurtigt og billigt at komme der til, så der er ingen grund til at holde sig tilbage.